

правильним рішення. Я надіюсь, що наша влада звернула увагу на цю проблему і в найближчому майбутньому ми будемо бачити нове, здорове і всебічно розвинене.

Список використаної літератури

1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. – Ч. І. Психологія волі і характеру. – Лондон: Видавництво Спілки Української Молоді, 1952. – 256 с.
2. Петренко Л.М. Григорій Ващенко про роль фізичного виховання у становленні молодого покоління / Л. Петренко // Збірник наукових праць Херсонського державного університету. – Серія «Педагогічні науки». – Вип. 71. – Полтава, 2018. – С. 165-172.
3. Петренко Л. М. Сутність національного виховання за спадщиною Г. Ващенка / Л. Петренко // Актуальні проблеми розвитку сучасної науки. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Полтава, 18 травня 2017р.) – Полтава: Видавець Шевченко Р.В., 2017. – С. 46-48.

Олександр Коновал

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОГЛЯДІВ НА ВИХОВНИЙ ІДЕАЛ МОЛОДІ У СПАДЩИНІ Г.Г. ВАЩЕНКА

*«...Виховуючи підрастаюче покоління,
педагог бере найактивнішу участь
у творенні майбутнього свого народу...»*

Григорій Ващенко

На сьогодні важливого значення набуває проблема вирішення завдань реформування системи національної освіти, яка пов'язана з відродженням основних завдань національного виховання. З огляду на необхідність розв'язання вказаних завдань актуальними, на нашу думку, є погляди видатного педагога Г. Ващенка на виховний ідеал української молоді.

До спадщини Г. Ващенка звертаються сучасні українські науковці А.Бойко, Г. Васянович, О. Вишневський, В. Герасименко, Н. Дічек, І. Зайченко, Є.Коваленко, А. Марушкевич, А. Погрібний, М. Стельмахович, та інші. Учені визначали різні напрями формування виховного ідеалу у підрастаючого покоління.

Головною метою нашого дослідження є характеристика поглядів на виховний ідеал молоді у спадщині Григорія Ващенка.

Серед видатних українських учених, педагогів першої половини ХХ ст. гідне місце посідає Григорій Григорович Ващенко (1878 – 1967 рр.), відомий державний діяч, письменник, учений-педагог, педагог-практик, Г.Ващенко в історії української педагогіки посідає особливе місце як автор досліджень проблеми формування виховного ідеалу молоді. За твердженням видатного українського педагога Г. Ващенка, людина у своєму житті повинна орієнтуватися на систему ціннісних вартостей, що складають основу виховного ідеалу як мети виховання.

А. Погрібний зазначав, що «головна заслуга Г. Ващенка полягає в обґрунтуванні ним педагогічно-виховної концепції, яка відповідає ментальності, історичній місії, потребам державного будівництва українського народу» [3, с. 39]. У праці «Виховний ідеал» він розробив систему виховання молоді, яка мала давні українські корені, спиралась на звичаї, традиції українського народу.

Традиційний український виховний ідеал побудований на засадах гармонійного розвитку людини. Гармонійний розвиток слід розуміти не як розвиток у всіх сферах до одного певного рівня, а як цілісність, кожна складова якої посідає своє особливе місце в житті та діяльності людини. Людина вважається гармонічно розвинутою тоді, коли всі складові її особистості розвинуті так, що вони задовольняють її власні та суспільні потреби.

Основним орієнтиром у системі виховання будь-якого народу є вироблений ним виховний ідеал – особливе уявлення про те, якою повинна бути людина; це синтез вселюдського і національного [1, с. 18].

Розроблений Григорієм Ващенком виховний ідеал українського суспільства є сумішшю вселюдського та народного. Він чітко окреслює основні життєві орієнтири свідомого українського громадянина, з урахуванням реалій сьогодення, а також враховувати гуманістичні орієнтири розвитку світової філософської та педагогічної наук.

Г. Ващенко вважав, що одним з найголовніших завдань є морально-релігійне виховання. Педагог зазначав, що «школа має виховати у молоді гуманність, чуле відношення до людини не лише на словах, а й на ділі» [1, с. 185]. «Потрібно зауважити, що разом з тим Г. Ващенко вчить поважати права і гідність інших людей, мирно співіснувати з іншими народами» [2, с. 2].

Наслідуючи українські традиції в галузі моралі, педагог закликає виховувати в молоді моральну чистоту, пошану до батьків і взагалі до старших, свідомість власної людської гідності. З моральним вихованням тісно пов'язане виховання волі і характеру: принциповість, наполегливість, стриманість, вміння володіти собою, працездатність, свідомо дисципліна, життєрадісність

Наступне завдання школи у вихованні – дати нашій молоді естетичне виховання. Естетичне виховання має як педагогічний так і психологічний аспект, тому його можна розглядати як з погляду естетичного або мистецького сприймання, так і з погляду естетичної творчості. За змістом естетичне виховання розподіляється на естетику побуту, сприймання творів мистецтва й художню творчість в різних галузях [2, с. 2].

Отже, єдність усіх напрямів виховного процесу допоможе формуванню морально, ідейно здорового молодого покоління. Від активізації суспільної свідомості педагогічної громадськості залежить утвердження ідей Г. Ващенка в життя. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми й потребує подальшого вивчення та аналізу творчої спадщини Г. Ващенка.

Список використаної літератури

1. Ващенко Г. Виховний ідеал : підруч. для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 190 с. – (Твори ; т. 1).
2. Петренко Л.М. Проблема виховання молодого покоління у творчій спадщині Григорія Ващенка / Л. Петренко // Дидакал : часопис кафедри педагогіки ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава, 2016. - № 16. – С. 66-68.
3. Погрібний А. Видатний національний педагог Григорій Ващенко : [збірник матеріалів до 125-річчя від дня народження] / авт. упоряд. А. Погрібний. – К. : Всеукр. Пед. Товариство ім. Г. Ващенка, 2003. – 64 с.

Карина Холод

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Г. ВАЩЕНКА НА ШКОЛУ

I ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ

Сьогодні українська школа перебуває на шляху кардинального оновлення, шукає шляхів для вдосконалення і розвитку. Ідеї Г. Ващенка залишаються актуальними досі адже вони співзвучні з нормативно правовими документами держави, які націлені на реформування системи освіти.

Григорій Григорович Ващенко (1878-1967) – один із творців української освітньо – виховної системи. Народився на Полтавщині, отримав духовну освіту (Духовна Академія у Москві). До революції вчителював у різних середніх навчальних закладах України і Росії, більшою мірою – на Полтавщині. Ващенко є творцем української національної педагогіки, яка відповідає духовності українського народу.

Відомі вчені : О. Алексюк, А. Бойко, Н. Дем'яненко, І. Зайченко, І. Зязюн, В. Ковальчук, здійснили дослідження педагогічної спадщини Г. Ващенка щодо дослідження проблеми концепції української школи та системи освіти.

Різні аспекти вимог до професійного рівня вчителя досліджували О. Гук , Г. Бугайченко, А. Погрібний.

У наукових працях А. Бойко, М. Дічек, А. Марушкевича, О. Сухомлинської розглядаються доцільність та переваги використання форм і методів навчання у контексті спадщини Ващенка.

Г. Ващенко пов'язував шлях до світлого майбутнього села із розвитком освіти школи, адже школа – це культурний центр, який дає змогу сформувати дійсно особистість. Педагог вважав, що найбільшою проблемою школи є те, що учні просто вивчають певну інформацію, яка потім в практичному житті не застосовується. Тому в розбудові української національної школи важливо відводити місце як розумовому вихованню дітей, так і надавати їм можливість реалізувати вивчені теми.

Зазначимо, що ідеї Г. Ващенка про роль системи освіти у формуванні особистості надзвичайно важливі, адже сьогодні перед учителем стоїть завдання по підготовці учнів, які не просто мають певний рівень знань, а й вміють їх застосовувати на практиці в реальному житті. Учень